

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Argumenta contendentia, amorem Dei in seipsum, esse amorem
strictè dictum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Prioritas in subsistendi consequentia, quo modo intelligenda.

intelligit: ergo hic conceptus non est prior subsistendi consequentia. Contra, ut enim unus conceptus sit prior altero in subsistendi consequentia, non debet sumi ut contractus: animal quippe, secundum omnes, est conceptus subsistendi consequentia, prior homini; & tamen si sumatur animal contractum, seu animal humanum, sicut valet, est homo, ergo est animal; ita è contra, est animal humanum, ergo est homo: sumi itaque debet in tota latitudine, hoc autem modo actus primus intelligendi vel volendi est prior actuali intellectu, & volitione, ut constat.

X. Alius modus explicandi prioritatem inter actum primum & secundum volens.

Deinde, alio sensu est prior hic conceptus; quatenus scilicet actualis intellectio aut volitio est ulterior tendentia in objectum, quam sit aptitudo illa, quæ solum est tendentia remota, radicalis, & in actu primo: & quoad hoc, eodem modo se habet sicut actualis intellectio aut volitio in creatis, cum hac tamen differentia, quod hic utraque ratio identificetur. Sicut etiam, si nihil aliud esset, quia actio physica unit potentiam cum effectu in actu secundo, est actus secundus physicus, ita cum actio intentionalis uniat suo modo potentiam intentionalem cum objecto, rectè censei potest actus secundus intentionalis, & alter conceptus, actus primus. Reliqua ad hanc rem spectantia supra posita sunt, cum de Scientia Dei, Disp. 4. sect. septima.

SECTIO TERTIA.

An amor, quem erga seipsum habet Deus, sit amor strictè dictus.

I. Status questionis.

DIXIMUS sect. primâ Deum, se suasque perfectiones intucendo, non quoad specificationem tantum, sed exercitium, ad se diligendum necessitari, utpote bonum in omni genere simpliciter infinitum; quod proinde rapit voluntatem, & in sui amore indefinenter detinet. Difficultas ergo prærens est, utrum hic Dei in seipsum amor sit propriè ac strictè dictus talis; an lato tantum modo amoris nomen sortiatur.

II. Amare est velle alicui bonum.

Notandum ex Aristotele, 2. Rhetor. cap. 4. & Philosophis communiter, Amare, generatim sumptum, esse, velle alicui bonum; alicui, inquam, ut denotetur, posse quempiam & se amare, & alium. Quando autem amico vult bonum aliquod, amor ille, ut ad rem volitam, quam finem cuius gratiâ appellant, terminatur, est amor concupiscentia: ut verò in personam fertur, ex cuius complacentiâ hoc ei bonum vult, quæ proinde persona est finis cui, actus ille est amor amicitia: ita ut uterque hic finis in omni actu amoris intervenire debeat, ut docet S. Thomas 1. p. q. 20. a. 1. ad 3. & benè declarat Vasquez hic, disp. 84. cap. 2. num. 6.

III. In quo sensu sit conceptus amoris strictè dicti, ut distinguitur à gaudio & desiderio.

Hic porro conceptus, licet sit amoris propriè dicti, ut amor proprius opponitur ficto aut metaphorico; quo sensu loquitur S. Thomas citatus ad tertium, dum ait, amare aliquem esse velle ei bonum: non tamen in hoc consistit amor specialis, & strictè dictus, de quo hic est sermo, seu prout distinguitur à gaudio & desiderio; per hos siquidem etiam animi affectus verè alicui volumus bonum. Desiderium ergo fertur in bonum absens, quod vult quis amico, supposito quòd bonum illud sit absens. Gaudium è contra, in bonum illud fertur ut est prærens, complacendo scilicet in illo jam possessio. Amor denique strictus, et si fertur etiam

in existentiam rei, non tamen supponendo eam esse, vel non esse, sed secundum se, præcindendo scilicet ab hoc quòd sit, vel non sit prærens. Hoc ergo sensu quærimus, sit néene amor strictus in Deo respectu perfectionum suarum intrinsecarum & necessariarum.

IV. Dicunt autem qui amorem Dei in seipsum esse amorem suum, mul. & gaudium.

Recentiores quidam actum illum, quo Deus amat se & perfectiones suas intrinsecas, esse simul aiunt amorem strictum, & gaudium: amorem strictum, quatenus fertur affectus ille in prædicata Dei essentialia secundum se; qui, inquit, est conceptus amoris strictè dicti: deinde, cum unum ex prædicatis Dei essentialibus sit existentia, utpote qui est ens per se necessarium, est etiam actus ille formalissimè gaudium, quippe qui fertur in rem existentem ut existentem.

V. Quo patet inter se differantiam amoris, desiderium & gaudium.

Hæc quæstionis resolutio admitti posset, si esset cuique integrum hanc vel illam amoris naturam ac definitionem statuere pro libito, & novas definitiones suo arbitratu cudere. Stando verò definitioni amoris à S. Thoma, & Philosophis tradita, passimque in Scholis admittæ, non subsistit: nullus enim hæcenus dixit, in eo situm esse amoris conceptum, quòd feratur in prædicata rei essentialia; sed quòd ita in rem aliquam feratur, ut abstrahat à boni, quod ei vult; præsentia, in quo differt à gaudio; & ab eisdem boni absentia, in quo distinguitur à desiderio: nam & gaudium, & desiderium, omnisque adeo animi affectus fertur etiam in prædicata essentialia: & amor similiter in existentiam, ut ostensum est, licet non supponendo illam vel esse, vel non esse, ut alii duo actus supponunt.

VI. Probabilior est, affirmari hunc Deum erga seipsum, non esse amorem strictè dictum.

Mihi hæc in re probabilior videtur cum P. Erice d. 13. & aliis, non esse in Deo propriè affectum amoris erga seipsum, & perfectiones necessarias. Ratio est, quia hic affectus in Deo, prout terminatur ad bonitatem propriam Dei, non abstrahit à præsentè, & non prærens, sed necessariò fertur in illam ut præsentem & possessam: unde est actus gaudii, non amoris propriè dicti: nec enim minus ratio boni possessi & præsentis concepti semper & necessariò ad præsentis (quale Deus semper videt esse suam bonitatem) tollet rationem amoris, quam eandem tollit ratio boni absentis, cogniti tantum ut absentis. Unde sicut hæc sola ratio cognita facit actum desiderii, ita illa actum facit gaudii; hæc enim, ut vidimus, est notio gaudii passim ab Aucto-ribus tradita.

SECTIO QUARTA.

Argumenta contententia, amorem Dei in seipsum, esse amorem strictè dictum.

I. Gaudium de bono alicuius, amoris præcedit, non tamen semper.

DICES primò cum P. Suario lib. 3. de Attrib. Dei positivis, cap. 6. & aliis, gaudium præsupponere semper amorem, sicut & dolor supponit odium: ideo enim de bono alicujus gaudemus, quia est amicus, sive quia ipsum amamus: nec enim gaudent homines de bonis inimicorum. Respondet, contingere quidem plerumque, ut actum gaudii de bonis alicujus præcedat complacentia in illius personâ: hoc tamen non est semper necessarium, sed sufficit quòd apprehendatur persona ut digna gaudio de illis intrinsecis, quæ ipsi esse cernimus, & nulla vel prius, vel tunc sit causa offensivæ & inimicitia: ipso factò enim potest de bonis ejus gaudere,

gaudere, & per hoc gaudium (qui verè actus amoris est, cum velit illi bonum, licèt non amoris stricti) ipsum primò in amicum adsciscere.

II. Ad dolorem non semper requiritur ut processerit actus odii.

Neque etiam ad dolorem semper requiritur, ut processerit actus odii circa rem illam, sed sufficit applicari vel proponi objectum doloriferum; unde & primus actus circa illud poterit esse actus doloris. Quando autem elicit quis actum amoris stricti, circa bona quæ videt actu à se, vel ab amico esse possessa, hoc fit ex vi alicujus actus intellectus, quo representantur bona illa secundum se, seu abstrahendo ab eo quòd actu sint, vel non sint possessa: Deus autem hujusmodi cognitionem de suis bonis & perfectionibus intrinsicis habere nullo modo potest.

III. De objecto creato potest Deus habere simul amorem & gaudium.

Respectu quidam objecti creati, videtur posse Deum habere simul amorem & gaudium, ut si producat creaturam ab aeterno; tunc enim actus quo vult ad sui gloriam producere creaturam illam, Angelum exempli gratià, ab aeterno, est amor sui, utpote cui vult bonum illud extrinsecum: hic enim actus voluntatis non regulatur ab actu intellectus representante Angelum illum ut absentem, cum revera absens non sit sed semper præsens, & consequenter non est desiderium, nec etiam regulatur ab actu intellectus representante Angelum ut præsentem, quia fit præsens tantum per actum & decretum: ergo nullus actus in intellectu divino precedens hoc decretum, potest ipsum representare ut præsentem; ergo præcindit pro illo priori à præsentia & absentia Angeli; ergo est amor propriè dictus: ad hoc enim non requiritur ut abstrahat à præsentia & absentia personæ seu finis Cui; Deus quippe nequit se hoc modo cognoscere; sufficit ergo quòd abstrahat à præsentia & absentia rei, quam vult illi personæ.

Ad amorem requiritur ut abstrahat à præsentia rei, non personæ.

IV. Deus de rebus creatis gaudium simul habere potest & desiderium.

Addo ulterius cum Vasquez Disputatione illà octuagesima quartâ, & Ericæ hic, disput. decimæ tertîâ, capite quinto, numero trigésimo-quarto, posse Deum de bono aliquo creato habere simul gaudium & desiderium: desiderium inquam, non eo modo, quo nos res absentes desideramus, cum anxietate scilicet & sollicitudine, sed habendo actum, qui feratur in rem absentem ut absentem. Probatur: potest Deus rem creatam ab aeterno representare ut sibi absentem, sicut durationes rerum quæ jam existunt, ab aeterno hac ratione representabat, imò & res ipsas; & consequenter potest in eas actu voluntatis ferri ut in absentes, & postea per scientiam visionis videns jam positas, seu ponendas à parte rei, & consequenter pro suâ differentia temporis possessas, de iisdem potest gaudere.

V. Sicut vera hæc propositio: Deus ideo gaudet de suis bonis intrinsicis, quia se amat.

Dices secundò: hæc est vera propositio causalis: Deus ideo se amat, quia de se gaudet, ergo sunt in Deo hi duo affectus ratione distincti. Respondeo: si sermo sit de speciali & stricto amore, utramque propositionem esse falsam, cum sit de subiecto non supponente. Sin autem sermo sit de vero amore, licèt non stricto, tam vera est una propositio quàm alia, neutra tamen est propriè causalis, nisi ad summum causalitate formali, quo genere propositionis causalis, valet à definitione ad definitum, & è contrà. Quæ tamen non est vera causalitas, sed concomitantia.

VI. Dices: Beati & amoris erga Deum,

Dices tertio: Beatos in cælo habere duos affectus voluntatis, ortos ex visione beatificâ, amoris alterum erga Deum, alterum, gaudii de R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

bonis illis intrinsicis quæ ab ipso vident possideri, & tamen per visionem beatificam videre nequeunt Deum, nisi ut existentem, sicut nec bona ejus intrinsicæ cernere possunt nisi ut actu ab eo possessa, ergo, &c. Respondeo cum Ericæ capite quinto, numero trigésimo-nono, & aliis effectum illum Beatorum in Deum visum, ut existentem, & perfectiones ejus intrinsicas, esse gaudium, & non amorem strictè dictum: esto enim, nihil frequentius quàm Beatos amare Deum; sensus tamen est, vero illos voluntatis affectu in eum ferri, licèt affectus ille non sit amor strictè sumptus, & prout distinguitur à gaudio. Sicut namque, ut benè dicit Ericæ citatus, cui deest ratio communis hominis, animal exempli gratià, non potest esse homo, ita cui deest ratio communis amoris specialis, respicere scilicet bonum; abstrahens ab actuali possessione, non potest in eo dari amor specialis. Dixi, respectu Dei & bonorum ejus intrinsicorum, quæ Beatus actu videt ab eo possideri; de aliis enim potest & amor strictus & desiderium à Beatis elici secundum diversas bonorum illorum propositiones.

Et gaudium de bonis illis intrinsicis habet.

Ostenditur affectum Beatorum in Deum non esse amorem strictè dictum.

Dices quartò: Nec viatores secundum hunc dicendi modum, amare posse Deum amore stricto, cum amor Dei supponat fidem, fides autem representat Deum ut existentem. Respondeo, vel sermo est de amore Dei in se, seu de affectu quo ipsi velimus perfectiones illas suas intrinsicæ, & hic etiam est gaudium; vel loquimur de amore quo illum volumus nobis, & hoc sensu possumus in eum & amore stricto ferri & desiderio, quatenus scilicet, esto representemus Deum semper ut existentem, adhuc tamen vel præcindere possumus ab actuali illius possessione per visionem beatificam, vel etiam considerare eam ut actu non habitam, sed absentem: prior actus fundare potest amorem strictum, cum Deum nec ut possessum representemus, nec ut non possessum.

VII. Affectu duplici in Deum feruntur viatores, amoris stricti, & gaudii.

Dices quintò: In hac sententia non posse nos, amicos prosequi amore strictè dicto, cum in eos feramur ut existentes, & redamantes. Respondeo, tripliciter nos habere nos posse circa amicos, & secundum tres diversas eorum considerationes, tres etiam diversos oriri posse in voluntate affectus. Considerare itaque primò possumus hominem aliquem nobis nondum amicum, & sic per desiderium expetere nobis ejus amicitiam: possumus deinde eundem considerare ut abstractentem vel ab existentia, vel conjunctione nobiscum in amicitia, & hoc modo cum strictè amare: tertio, concipere eum possumus ut existentem, & nobis amicum, seu amicitiam ejus ut à nobis jam possessam, & hic actus tantum excitat affectum gaudii, ut ostensum est. Per quæ patet ad objectionem.

VIII. Triplex exerceri affectus, potest ab hominibus in amicos.